Maksu peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta heinäkuun ajalta toistaiseksi 1.7.2027 alkaen

KAKOLK 17.11.2026
379/02.05.00.01.01/2025

Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 10 §:n mukaan peruuttamatta jätetystä huoltajien loman ajaksi varatusta varhaiskasvatuksesta voidaan periä maksu. Laki toteaa: *Jos lapsen huoltajat varaavat lapselle varhaiskasvatuspaikan lomansa ajaksi eivätkä peruuta sitä, voidaan peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuspaikasta periä puolet tämän lain mukaan määräytyvästä kuukausimaksusta. Vaikka perheen tulot olisivat niin pienet, ettei lapselle ole määrätty kuukausimaksua, voidaan tässä momentissa tarkoitetulla tavalla käyttämättä jätetystä varhaiskasvatuksesta kuitenkin periä puolet 7 §:n mukaisesta pienimmästä perittävästä maksusta.*

Huoltajien tekemien varausten mukaan vahvistetaan henkilökunnan lomat, tilataan siivous- ja ruokapalvelut sekä päätetään, mitkä toimipaikat pidetään auki lomien aikana. Lomien ajaksi lapsille tehdään varauksia huomattavasti enemmän, kuin heitä todellisuudessa on yksiköissä paikalla eli kaikista poissaoloista ei ilmoiteta. Tämä aiheuttaa sen, että lomien ajaksi varataan liikaa ruoka-annoksia ja henkilöstöresurssia, joista aiheutuu varhaiskasvatukselle turhia kuluja.

Lokakuussa 2026 Kuntaliiton toimesta tuli esille (sähköposti 12.10.2026), että apulaisoikeuskansleri on tehnyt 19.3.2020 ratkaisun liittyen varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain 10 §:n soveltamiseen (Dnro OKV/714/1/2018). Apulaisoikeuskansleri oli pyytänyt asiasta lausunnon myös Opetus- ja kulttuuriministeriöltä (4.10.2019). Lausunnossaan OKM totesi, että varhaiskasvatuksessa asiakasmaksu peritään pääsääntöisesti 11 kuukaudelta. Asiakasmaksulaissa säädetään myös varhaiskasvatuksesta perittävistä enimmäismaksuista. Kunnat voivat lain asettamien enimmäismaksujen rajoissa kuitenkin suunnitella ja toteuttaa omia maksujärjestelmiä, mutta maksu ei missään tilanteessa saa ylittää sitä asiakasmaksua kuukaudessa, mikä perheelle lain mukaan määrättäessä tulisi. Kyseisessä pykälässä (10 §) todettu maksu on tarkoitettu perittäväksi kahdennentoista kuukauden maksun sijaan, ei maksun lisäksi. Apulaisoikeuskansleri lausuu asiaan liittyvässä ratkaisussaan, että laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista 10 § tulee soveltaa oikein ja asiakkailta perityt maksut, jotka eivät perustu lakiin, on hyvitettävä. Apulaisoikeuskansleri lähetti myös OKM:lle päätöksensä ja pyysi harkitsemaan, olisiko aihetta selkiyttää asiakasmaksulain säännöksiä.

Koska Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen hallinto on virheellisen laintulkinnan perusteella määrännyt asiakkaille lakiin perustumattomia maksuja, tulee nämä virheet korjata. Asiakkaille kuuluu palauttaa väärin perityt lisämaksut kesä- ja elokuulta 2025 (514,50 €) sekä kesäkuulta 2026 (1 404 €). Kesä- ja elokuulta 2025 ja kesäkuulta 2026 on perheiltä peritty lomansa ajaksi perumatta jätetyistä varhaiskasvatuspaikoista lisämaksu, joka on ollut puolet perheelle määritellystä kuukausimaksusta. Lisämaksu on peritty virheellisesti perheille määrätyn kuukausimaksun lisäksi. Heinäkuulta 2025 ja heinäkuulta 2026 lisämaksut on peritty oikein.

Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa ehdotetaan otettavaksi käyttöön maksuttoman kuukauden eli heinäkuun ajaksi toistaiseksi seuraava käytäntö: Jos lapsen huoltajat varaavat lapselle varhaiskasvatuspaikan heinäkuussa lomansa ajaksi eivätkä

peruuta sitä määräajassa, peritään peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuspaikasta puolet varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesta kuukausimaksusta. Tämä käytäntö koskee vähintään yhtä kalenteriviikon pituista ajanjaksoa (päivätaloissa ma-pe ja vuorohoidossa ma-su). Jos lapsen edellä mainittua vähintään yhden kalenteriviikon ajaksi varattua varhaiskasvatusta ei käytetä, tulee se perua viimeistään 14 kalenteripäivää ennen varauksen alkua. Tästä peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuksesta peritään puolet kuukausimaksuksi määritellystä asiakasmaksusta, jos kyseessä on vähintään yhden kalenteriviikon pituinen ajanjakso (päivätaloissa ma-pe ja vuorohoidossa ma-su). Jos asiakasmaksu on 0,00 euroa, peritään asiakkaalta puolet varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesta pienimmästä perittävästä maksusta (32 € : 2 = 16 €). Lisämaksu peritään vain heinäkuulta, joka on Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksessa maksuton kuukausi, jos lapsi on ollut koko toimintavuoden varhaiskasvatuksessa. Lisämaksu on mahdollista periä vain maksuttoman kuukauden ajalta.

Huoltajien on tehtävä peruutus kirjallisesti sähköpostilla yksikön/päivystävälle johtajalle (viimeistään 14 kalenteripäivää ennen varauksen alkua). Lisämaksu on ulosottokelpoinen (laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista, 19 §). Tällä toistaiseksi käyttöön otettavalla lisämaksulla halutaan vahvistaa Joensuun kaupungin varhaiskasvatuksen toimintamallia Älä varaa varalta. Jokaiselle lapselle löytyy kyllä heinäkuussa varhaiskasvatuspaikka, jos perheelle tulee äkillinen hoidontarve eli huoltajien ei tarvitse varata varhaiskasvatuspaikkaa varalta.

Valmistelija: varhaiskasvatusjohtaja

Sivistys- ja hyvinvointijohtajan päätösehdotus:
Kasvatus- ja koulutuslautakunta päättää

että huoltajilta peritään lisämaksu maksuttoman kuukauden ajalta eli heinäkuulta lomansa ajaksi peruuttamatta jätetystä varhaiskasvatuspaikasta, joka on puolet kuukausimaksuksi määritellystä asiakasmaksusta. Jos asiakasmaksu on 0,00 euroa, peritään asiakkaalta puolet varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain mukaisesta pienimmästä perittävästä maksusta. Käytäntö koskee vähintään yhden kalenteriviikon eli päivätaloissa ma-pe ja vuorohoidossa ma-su huoltajan heinäkuussa lomansa ajaksi varattua varhaiskasvatusjaksoa. Tarpeeton varaus tulee perua viimeistään 14 kalenteripäivää ennen varauksen alkua sähköpostilla yksikön/päivystävälle johtajalle. Lisämaksu on ulosottokelpoinen. Lisämaksu voidaan näin periä vain maksuttoman kuukauden ajalta. Tämä menettelytapa otetaan käyttöön 1.7.2027 toistaiseksi.

Lisäksi lautakunta päättää, että perheiltä väärin perityt lisämaksut kesä- ja elokuulta 2025 sekä kesäkuulta 2026 palautetaan.

Päätös: